

Postavljanje ciljeva i odabir materijala

Radni materijal 1: Kompetencije učenika za odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava

Učimo i živimo demokraciju i ljudska prava – Tri područja kompetencija za odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava

Cilj odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo je podržavanje razvoja kompetencija na trima područjima, koja su međusobno čvrsto povezana te ih se stoga ne bi smjelo odvojeno obrađivati.

Kompetencija političke analize i prosuđivanja

Cilj je razvijanje kompetencije analiziranja političkih događaja, problema i kontroverznih pitanja te obrazlaganje vlastite prosudbe. Škola može doprinijeti tom procesu poticanjem učenika da strukturiranim analizom počnu sofisticiranije shvaćati građu.

Za postizanje toga potrebne su sljedeće vještine:

- prepoznavanje važnosti političkih odluka za vlastiti život;
- prepoznavanje i prosuđivanje posljedica političkih odluka;

- prepoznavanje i izlaganje vlastitog stajališta i stajališta drugih;
- prepoznavanje i razumijevanje triju dimenzija politike:
 - a) institucionalne,
 - b) sadržajne,
 - c) procesualne;
- analiziranje i procjenjivanje različitih faza političkih procesa na mikrorazini (primjerice, školski život), mezorazini (primjerice, zajednica) i makrorazini (državna i međunarodna politika);
- predstavljanje činjenica, problema i odluka uz pomoć analitičkih kategorija, identificiranje glavnih aspekata i njihovo povezivanje s temeljnim vrijednostima ljudskih prava i demokratskih sustava;
- identificiranje društvenih, pravnih, ekonomskih, ekoloških i međunarodnih okolnosti, interesa i razvoja u raspravi o aktualnim kontroverznim pitanjima;
- prepoznavanje načina na koji je politika predstavljena u medijima.

Kompetencija korištenja metoda

Za sudjelovanje u različitim političkim procesima potrebno je ne samo osnovno poznavanje političkih sadržaja, struktura i procesa, već i opće kompetencije koje se stječu u drugim temama (kao što su komunikacija, suradnja, baratanje informacijama, brojkama i statistikama). U sklopu odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo trebaju se učiti i poticati posebne sposobnosti i vještine, poput sposobnosti iznošenja argumentiranoga mišljenja za ili protiv neke teme, što je posebno bitno za sudjelovanje u političkim aktivnostima. Cilj je korištenje tih vještina u metodama koje predstavljaju opća mesta političkog diskursa (rasprave, debate).

Kako bi se u tome uspjelo, potrebne su sljedeće vještine:

- sposobnost samostalnog pronalaženja, biranja, obradivanja i predstavljanja informacija dobivenih iz masovnih sredstava komunikacije i/ili novih medija na kritički i usredotočen način (prikući, organizirati, ocijeniti statistiku, karte, dijagrame, grafikone, karikature);
- kritički pristup korištenju medija i sposobnost razvijanja vlastitih medijskih proizvoda;
- primjena empirijskih metoda na osnovni način (primjerice, tehnike anketiranja i intervjuiranja).

Kompetencija političkog odlučivanja i aktivnog djelovanja

Cilj je steći kompetencije za samouvjereni i primjereni istupanje i ponašanje u političkome kontekstu i u javnosti.

Kako bi se u tome uspjelo, potrebne su sljedeće vještine:

- sposobnost izražavanja vlastitoga političkog mišljenja na primjeren i samopouzdan način te usavršavanje raznih oblika razmjene mišljenja;
- sudjelovanje u javnome životu i sposobnost političkoga djelovanja (usmene vještine komuniciranja poput izražavanja vlastitog mišljenja, raspravljanja, debatiranja, vođenja ili moderiranja rasprave; rasprave; tehnike pisanih prezentacija i vizualizacije za plakate, zidne novine, zapisnike sa sastanaka, pisma uredniku, itd.);
- prepoznavanje vlastitih mogućnosti upotrebljavanja političkog utjecaja, sastavljanje tima i zajednički rad;
- asertivnost, no i sposobnost pristajanja na kompromise;
- prepoznavanje anti-demokratskih misli i tendencija te sposobnost da se na njih odgovarajuće reagira;
- sposobnost prirodnog ponašanja u međukulturalnom kontekstu.